

DIN ISTORICUL POȘTELOR DÎMBOVIȚENE

LUCIAN PENESCU

Pină în secolul al XIV-lea, odată cu formarea statelor feudale independente — Moldova și Țara Românească — datele poștale se găsesc foarte rar, poate și datorită faptului că micile cnezate și voievodate nu simțeau nevoia unei organizări puternice poștale. Dar, o dată cu constituirea statelor feudale, se stabilesc și relații de schimb de corespondență, între acestea pe de o parte și reprezentanții lor pe lângă Poartă pe de altă parte. Schimbul se făcea acum cu ajutorul călărașilor și se extinde pe timpul lui Ștefan cel Mare, la relațiile cu Polonia, hanul Tătarilor, țarul Moscovei, Ungaria, Papa de la Roma, iar ambasadorul Senatului Venețian, Emanoil Gerardo, expedia zilnic rapoartele sale. Se circula atunci în interiorul țării cu olace și cai românești, întreținută însă de populație.

În epoca anilor 1504—1601 serviciul poștal este subordonat Marelui Postelnic și încep să fie transportate și persoane, ca în epoca fanarioților să fie cunoscute ca drumuri principale de poștă și cel între București și Tirgoviște. În Țara Românească Alexandru Ispilanti organizând în anul 1775 serviciul poștal trece întreținerea clădirilor și releurilor de poștă asupra statului, numind în fruntea lor un căpitan de poștă.

La sfârșitul secolului al XVIII-lea drumul de poștă Găești-Leordeni era foarte umblat, chiar de călători străini, cei prinși călătorind fără permis fiind pedepsiți cu „toiege la tâlpi“. Pentru a furniza oamenilor serviciului poștal exista, cam în jurul anului 1811, în județul Dîmbovița numai pentru acest scop un sat de surugii, din totalul de 48 aflate în județele Slam-Rîmnic, Buzău, Ialomița, Ilfov și Vlașca.

Între anii 1812—1814 una din cursele poștale spre Austria trecea prin județul nostru, prin Găești, iar în 1833, găsim în fruntea poștelor din Țara Românească, o asociație formată din slugerul Toma Apostolidis, serdaru N. Vasilescu și Toma Zisul, la Tirgoviște existînd un număr de 24 cai de poștă, iar la Găești 40 cai, localități considerate „stațiuni“ importante.

De la 1 august 1836, poștele Țării Românești au fost arendate pe termen de cinci ani, paharnicului Ion Roset — drumul Tîrgoviște — Cîmpulung, vornicului Manolache Florescu — drumul București — Tîrgoviște și logofătului Gheorghe Voinescu drumul Ploiești — Tîrgoviște. Pe harta Țării Românești arătătoare a drumurilor de poștă găsim în 1840, înscrisă, alături de orașele Tîrgoviște și Găești și localitatea Băleni.

În urma aplicării legislației de la 1 august 1856, Știrbei dă o nouă organizare serviciului poștal, în care scop a numit o comisie formată din clucerii Steriadi și Pancovici, paharnicii Picleanu și Ioan Stamu, care a stabilit opt despărțituri ale drumurilor poștale, județul Dimbovița încadrându-se în despărțirea a III-a, pe drumul București-Tîrgoviște-Găești, cu 116 cai. Capitala județului nostru, neavînd și drum de diligență, era legată de celelalte orașe prin curieri speciali, care transportau corespondență, bagaje, bani, atît pentru oficialități cît și pentru particulari. Era atunci o deservire atît de exemplară încît dacă o trimitere prin ștafetă întîrzia, i se restituia trimițătorului de patru ori taxa plătită.

Prin decretul 371 s-au concesionat poștele pe timp de nouă luni, adică pînă la 1 mai 1862, pe drumurile 1 și 2, București-Tîrgoviște lui Paraschiv Gheorghe cu 900 cai, pe un preț de 433 lei și 30 parale de fiecare cal. În același an s-a înființat în Tîrgoviște un birou poștal independent, condus de casierul județului, ajutat în manipularea serviciului de angajați speciali.

În urma aprobării Decretului 615/1862 propus de ministrul de finanțe Al. Cantacuzino, la Tîrgoviște funcționa ca șef al biroului de poștă, un expeditor plătit cu 200 lei ca leafă și 100 lei ca diurnă, verificatorii primind 150 lei leafă și 150 lei diurnă, conductorii 100 lei leafă și 100 lei diurnă și împărțitorii cîte 100 lei lunar ca diurnă. Cheltuielile de cancelarie și ecleraj erau fixate între 20 și 50 lei lunar.

După elaborarea legii telegrafo. poștale aplicată de la 1 ianuarie 1865, birourile poștale și telegrafice se clasificau după importanța lor, în stațiuni de la clasa I la clasa a V-a. Tirgoviște este încadrată în stațiune de clasa a IV-a sub denumirea de Tirgu Vestei. De altfel această denumire o găsim frecvent în acești ani pe corespondența poștală. Este perioada când pe harta curselor poștale apare menționată localitatea Nucet din județul nostru și când personalul telegrafului era îmbrăcat în uniformă compusă din mondir de postav civit, închis la nouă nasturi, gulerul și manșeta de catifea vișinie, tricor de castor, cu șiret răsucit de aur și glandule la ambele colțuri, centiron de aur cu bucle, dragon cu ciucure gros și șiret de aur. sabie, minuși și cravată.

Treptat. poștele se organizează tot mai bine, astfel că la 1 aprilie 1869, cursele de diligență și poștă erau zilnice din București prin Găești spre Orșova, cei 357 km. fiind parcurși în 57 ore.

Din această linie se bifurcau trei curse pe săptămână cu diligența între Găiești-Tirgoviște (numit atunci în poștă tot Tirgu Vestei) — Ploiești și două curse pe săptămână cu călăreți între Găești-Potlogi. Cursele transportau atît corespondență cît și mesagerii, iar cele cu călăreți numai corespondență.

După luna iulie 1871 când apare legea de organizare a corpului telegrafo-poștal și regulamentul pentru fixarea atribuțiilor funcționarilor respectivi, oficiile telegrafo-poștale din țară erau împărțite în patru circumscripții circumscripția I cuprinzînd și județul Dîmbovița alături de alte zece județe, reședința circumscripției fiind la București.

Paralel, în martie 1872, începe să funcționeze în județul nostru, serviciul poștal rural, cursele poștale fiind executate cu diligența, odată pe zi, între Tirgoviște-Titu desființate la începutul anului 1884 când s-a dat în circulație linia ferată, gările primind sarcina să îndeplinească și serviciul de poște-restante. La 1 ianuarie 1890 linia ferată Titu-Tirgoviște se prelungește pînă la Lăculețe, ca în anul următor prin Decretul 2820 să fie mărite și diurnele șefilor de gări. Astfel gara Lăculețe socotită la clasa I primește o diurnă majorată pentru șeful de gară cu 42 lei pe lună, la gara Ghergani cu 40 lei pe lună, la gara Doicești de clasa a II-a cu 32 lei pe lună, la gările de clasa a III-a Ionești, Nucet, Văcărești cu 22 lei pe lună și cu 20 lei pe lună la Răcari. Este perioada când liniile telegrafice sînt așezate pe stîlpii C.F.R. plătin-du-se pentru aceasta 9 lei pe km. și pe fir telegrafic.

Pentru a satisface cererile publicului, în cursul anului 1895 se înființează oficii poștale și telegrafice la Voinești și Dragomirești, acestea executînd și manipulări de mandate pînă la 25 lei și colete poștale. În anii următori se mai înființează la Pietroșița în 1896, la Ghergani în 1899, la gara Mătăsaru în 1897 și halta Pătroaia în 1899.

În acest timp produsele regiei monopolurilor statului în localitățile rurale se distribuiau separat. Ideea de a fi deservită prin serviciul poștal și în special cel rural a venit la 1 aprilie 1899 când s-a

aprobat și pentru județul nostru cu titlul de încercare, organizare ce a adus mari economii statului și a sporit numărul curselor pentru comune la 4, 5 și 6 pe săptămână, deservind săptăminal și cătunele mai izolate.

În anul 1901 publicul nesolicitînd intens serviciul de telegraf deschis pînă la acea dată toată noaptea, se dispune ca acesta să funcționeze în Tirgoviște (Tirgu Vestei) numai pînă la ora 11 noaptea și numai în cazuri urgente era voie a se apela la factorul din sala aparatelor.

Începînd cu 14 mai 1907 județul nostru face parte din circumscripția poștală a V-a cu reședința la Pitești alături de județele Olt, Argeș, Teleorman și Muscel, cunoscînd că încă din anul 1906 cînd la 1 martie a apărut legea prin care s-a aprobat construirea de localuri proprii de poștă, județul nostru începuse construcția la Tirgoviște la 7 iulie 1906 a actualului local, cu fonduri acordate de stat.

•

Pare a nu fi lipsit de interes a reda filateliștilor dimbovițeni o tematică alcătuită exclusiv legată de oamenii și evenimentele județului nostru.

Astfel, figurile scriitorilor tirgovișteni apar în numeroase emisiuni filatelice :

- Ienăchiță Văcărescu (1740—1797) pe o marcă din 1955.
- Ion Eliade-Rădulescu (născut la Tirgoviște la 6 ianuarie 1802), în emisiunea „Centenarul revoluției de la 1848”, în 1948 și cu supratipar în 1952, iar în 1966 pe o marcă din seria „Centenarul Academiei R.S.R. 1866—1966”.
- Grigore Alexandrescu (născut la Tirgoviște în 1810) apare pe o marcă poștală în 1960 și în serie din 1965 „Fabule și basme”, prin ilustrarea lucrărilor sale : „Lupul moralist” și „Boul și vițelul”.
- Alexandru Vlahuță (redactor la revista „Armonia” și profesor în Tirgoviște la liceul local între 1881—1884), apare pe o marcă din 1958 „Scriitori români”.
- Ion Ghica (înmormîntat la 1879 la Ghergani-Răcari), apare pe o marcă din 1966, la 150 ani de la naștere.
- Ion Luca Caragiale (născut în satul Haimanale, azi comuna I. L. Caragiale la 30 ianuarie 1852), apare în numeroase emisiuni filatelice, printre care : emisiunea din 1952, cu supratipar și definitiv, pe o valoare din seria „Scriitori români” în 1960, iar în 1962 în „Mari aniversări culturale”, pe o marcă poștală și colită, cu ocazia a 50 ani de la moartea (1852—1912).
- De asemenea, apar pe mărci poștale, pictori printre care : Nicolae Grigorescu (născut la 15 mai 1838 în comuna Pitaru-Potlogi), în emisiuni filatelice din 1957 (50 ani de la moarte) și în reproduceri din

opera sa („Dorobanțul“ în 1957, „Tărăncă cu maramă“ în 1966 și „Fețița cu basma roșie“ în 1968) ca să nu amintim decît emisiunile după anul 1948.

Gheorghe Petrașcu apare cu o reproducere după „Casa la țară“ în 1966, de fapt o casă din municipiul Tîrgoviște.

Tabloul „Deșteptarea României“ de Gh. Tattarescu, pe o marcă din 1968 reproduce într-o viziune sintetică, munții Carpați, Dunărea și fosta capitală a țării, Tîrgoviștea. De asemeni Gh. Tattarescu mai apare în 1969 într-o marcă din seria de picturi, cu portretul „Sofia Kretzulescu“, iar Th. Aman, deși nelegat de ținutul nostru are o marcă în 1971, reprezentînd o pictură „T. Vladimirescu 1821—1971“.

Și alte evenimente legate de județul nostru au fost reproduse în filatelia română. Amintim: Centenarul industriei petroliere 1957, seria din 1959 cu domnitorul Vlad Țepeș, în 1964 reproducerea figurii lui Constantin Brîncoveanu, în 1968 în seria „Monumente istorice“ apare Curtea Domnească din Tîrgoviște, iar în 1971 în seria „Turism“ o valoare de 40 bani cu o vedere a „Babelor“.

Tot în 1971 s-a emis timbrul 150 ani de la moartea lui Tudor Vladimirescu (1780—1821) ucis la Tîrgoviște, și chipul voevodului „Neagoe Basarab“, fragment dintr-o frescă păstrată în Muzeul de Artă al R.S.R.

BIBLIOGRAFIE

Monitorul oficial, revista și buletinul telegrafo-poștal din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

C. Minescu, *Istoria poștelor române, originea, dezvoltarea și legislațiunea lor.*

Val. Tebeică. *Primele mărci poștale românești.*

P. Murea, *Istoricul timbrelor poștale românești.*